

Bonaventuracollege Mariënpoolstraat

Pestprotocol

Pesten is een probleem dat in alle geledingen van de maatschappij voorkomt. Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus willen aanpakken. Het pestprotocol hebben wij opgesteld met als doel: **De ontwikkeling van leerlingen te bevorderen door het scheppen van een veilig klimaat in en om de school en een prettige werksfeer in de klas.**

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle leerlingen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan. Een pestprotocol alleen, is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

Aan het aanpakken van pesten zijn enkele voorwaarden verbonden:

- We zien pesten als een probleem van alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters, de meelopers en de zwijgende groep), docenten en de ouders.
- We willen als school de pestproblemen proberen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, willen we het onderwerp pesten met de leerlingen bespreekbaar maken.
- Als pesten zich voordoet, is het belangrijk dat docenten (in samenwerking met ouders) dat signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer blijkt dat alle inspanningen niet het gewenste resultaat hebben opgeleverd, willen we als school een directe aanpak toepassen.

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen.
- Zogenaamde 'leuke' opmerkingen maken over een klasgenoot.
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Briefjes doorgeven.
- Beledigen.
- Opmerkingen maken over de kleding.
- Buitensluiten en negeren.
- Buiten school opwachten
- Slaan of schoppen.
- Op weg naar huis achterna rijden.
- Naar het huis van de gepeste gaan.
- Bezittingen afpakken of stukmaken.
- Schelden of schreeuwen.
- Pesten via msn, e-mail, twitter of via andere multimedia kanalen.

Het is belangrijk dat docenten en ouders alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen de norm overschrijden.

Ook minder directe signalen kunnen op pesten duiden:

- Vaak alleen staan in de pauze of bij de pleinwacht gaan staan.
- Vaak alleen met jongere kinderen spelen.
- Niet naar buiten willen op school.
- Niet meer naar school willen of aangeven zich ziek te voelen.
- Andere kinderen reageren negatief op een fout of een idee van het betreffende kind.

Deze signalen kunnen echter ook voorkomen bij andere problemen, dus is het zaak goed uit te zoeken waar basis van deze signalen ligt.

Pesten en Plagen

Het is belangrijk dat iedereen het verschil weet tussen pesten en plagen.

- Plagen is incidenteel. Het gebeurt op basis van gelijkheid en respect. Plagen mag. Het is goed voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en stimuleert het relativeringsvermogen.
- Bij pesten ligt dat anders. Dan is er sprake van machtsongelijkheid en wordt de pester winnaar en het gepeste kind verliezer. Pesten is het afreageren van agressie of eigen onvermogen op een mindere in de groep, het zondebok-effect.

Hoe willen wij hier op het Bonaventuracollege mee omgaan?

- In de klassen 1 t/m 3 stellen de mentoren en leerlingen aan het begin van het schooljaar gezamenlijk de klassenregels op in de vorm van een contract.
- Wij vinden het voorbeeldgedrag van de docenten (én de ouders thuis) van groot belang.
- Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden 'opgelost', maar uitgesproken. Daarom krijgen de leerlingen en mentoren uit klas 1 en 2 voorlichting a.d.h.v. de voorstelling respect gespeeld door theatergroep ROET.
- Agressief gedrag van docenten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd.

Algemene regels en afspraken:

- ✓ Om duidelijkheid te krijgen over 'wat wordt niet geaccepteerd', is het afspreken van gedragsregels met de kinderen essentieel. Aan het begin van het schooljaar zal de mentor met de klas gedragsregels opstellen. Deze gedragsregels gaan over hoe wij met elkaar omgaan; leerlingen onderling met docenten en docenten met leerlingen.
- ✓ Het inschakelen van de mentor wordt niet opgevat als klikken.
- ✓ Medeleerlingen hebben ook de verantwoordelijkheid een pestprobleem bij de mentor aan te kaarten.
- ✓ School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Iedere partij waakt over haar eigen grenzen. Op school nemen directie en docenten hun verantwoordelijkheid en voeren overleg met de ouders.

- ✓ Mentoren houden vakdocenten op de hoogte van wat er speelt in de klas zodat deze actief meekunnen werken aan een veilige sfeer in de klas.

Begeleiding van een kind dat gepest wordt:

- Naar het kind luisteren en zijn/haar probleem serieus nemen.
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen met het kind werken aan oplossingen.
- Gesprek met de ouders van het gepeste kind.
- Afspraken maken over aanpak en communiceren met de ouders.
- Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. een sociale vaardigheidstraining.
- Zonodig inschakelen School Maatschappelijk Werk of Jeugdzorg.

Begeleiding van een kind dat pest/ de meelopers:

- Met het kind bespreken welk effect zijn/haar gedrag heeft voor de gepeste.
- Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- Gesprek met de ouders van de pester. Wat is/kan de oorzaak zijn van het pesten?
- Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. sociale vaardigheidstraining.
- Zonodig inschakelen School Maatschappelijk Werk, Jeugdzorg.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit.
- Voortdurend in een niet passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

Hulp bieden aan de zwijgende middengroep.

De middengroep wordt betrokken bij het oplossen van het pestprobleem door:

- Met de leerlingen te praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
- Met de leerlingen te overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
- Samen met de leerlingen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

Adviezen aan ouders.

Ouders van gepeste kinderen:

- Blijf in gesprek met uw kind en maak duidelijk dat u gaat helpen.
- Bedenk samen een plan van aanpak.
- Pesten op school kunt u het best direct met de mentor bespreken.
- Door complimentjes kan het zelfrespect van uw kind vergroot worden.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

- Werk samen met de school, maar houdt de grenzen in de gaten. Uw grenzen en ook die van school. De inbreng van u is het aanleveren van informatie, het geven van suggesties en het ondersteunen van de aanpak door school.

Ouders van kinderen die pesten/meelopers :

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het een ander aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem en beloon het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de aanpak van school staat.

Alle ouders:

- Neem ouders van gepeste kinderen serieus.
- Stimuleer uw kind om op een vriendelijke manier met anderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag, benoem en beloon het goede gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind om voor anderen op te komen.
- Leer uw kind om voor zichzelf op te komen op een niet gewelddadige manier.

De aanpak van ruzies en pestgedrag.

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten, gelden de volgende afspraken:

Stap 1:

Er eerst zelf (samen) uitkomen.

Stap 2:

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt, heeft deze het recht het probleem aan de mentor voor te leggen.

Stap 3:

De mentor gaat met beide (of meer) leerlingen, in aparte gesprekken, praten. Indien de leerling die gepest wordt toestemming geeft, kan er een gesprek plaats vinden tussen de pester en de gepeste leerling. Er worden dan afspraken gemaakt en deze worden op papier gezet.

Mentor neemt contact op met de ouders en deelt mee wat er is afgesproken.

Stap 4:

Bij herhaaldelijk ruzie/pestgedrag van een leerling neemt de school duidelijk stelling en houdt een gesprek. De mentor biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Afhankelijk van hoelang de leerling door blijft gaan met zijn/haar gedrag en geen verbetering toont, zal dit bepaalde consequenties inhouden voor de desbetreffende leerling. In het leerlingdossier van gepeste en pester worden aantekeningen gemaakt.

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals School Maatschappelijk werk, Jeugdzorg .

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Digitaal pesten/ Cyberpesten

Digitaal pesten kan veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Kinderen komen er steeds op jongere leeftijd mee in aanraking.

Pesten of misbruik via het internet en via de mobiele telefoon:

- Pestmail: schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen.
- Stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van haat-mail of het dreigen met geweld in chatrooms; tegenkomen van ongewenst materiaal; ongewenst contact met vreemden.
- Webcam-seks: beelden die ontvangen worden kunnen worden opgeslagen en te zijner tijd misbruikt worden.
- Hacken: gegevens stelen en instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pestmail.
- Happy slapping: iemand slaan voor het oog van een camera met als doel de beelden op internet te plaatsen.

Hoe te handelen na een melding van digitaal pesten:

1. Bewaar de berichten. Probeer de berichten waarin het pestgedrag voorkomt met name te bewaren. Vertel leerlingen/kinderen hoe ze dat kunnen doen (selecteren, kopiëren, gesprekken opslaan of foto's maken van het betreffende gesprek).
2. Blokkeren van de afzender. Indien nodig leg de leerling/kind uit hoe hij/zij de pestmail kan blokkeren.
3. Probeer de dader op te sporen. Soms is de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer het bericht is verzonden. Neem contact op met de ICT-coördinator of de systeembeheerder. Het is mogelijk van het IP-adres van de e-mail af te leiden van welke computer het bericht is verzonden. Ook is er veel mogelijk via de helpdesk van de desbetreffende provider. Bijvoorbeeld het traceren van het nummer indien er bewezen kan worden dat het om gestructureerde pesterijen gaat.
4. Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling en met de dader als die bekend is. Geef hen bovenstaande punten mee.
5. Verwijs de ouders zo nodig door:
 - a. Intern: mentor, teamleider, directie;
 - b. Extern: politie (wijkagent), zie punt 6.

6. In het geval dat de leerling/kinderen wordt belaagd is er sprake van stalking en kunnen ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiele schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kan er worden verwezen naar Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl; tel: 0900-0101).
7. *Nota bene: de school neemt digitaal pesten/cyberpesten zeer serieus, maar vraagt zich tevens af hoe ver de school dient te gaan in het achterhalen van bewijsmateriaal en dergelijke. In voorkomende gevallen zal de school de leerling doorverwijzen naar de politie of in samenspraak met de gepeste leerling de wijkagent op de hoogte stellen van deze vorm van pesten. In het convenant "Veilige School" is deze stap vastgelegd.*

Afronding:

Er is sprake van een afronding wanneer de ouder/verzorgers op de hoogte zijn gebracht. Echter alleen wanneer het pestgedrag ook daadwerkelijk is gestopt. Het is belangrijk om de leerlingen/kinderen te blijven volgen en goed op te letten of het digitale pesten daadwerkelijk is gestopt. Vraag de leerling die gepest is af en toe hoe het met hem/haar gaat. Let erop dat dit gebeurt in een veilige ruimte. Wanneer de leerling over de gang loopt zal hij/zij waarschijnlijk minder snel zeggen dat het niet goed gaat. Ook de leerling die gepest heeft kunt u vragen hoe het met hem/haar gaat. Deze kan namelijk ook behoefte hebben aan aandacht.

De teamleden van het Bonaventuracollege streven er naar om (digitaal) pesten te stoppen, of liever nog, te voorkomen. Dit zal niet altijd lukken, omdat deze vorm van pestgedrag zich buiten school afspeelt. Toch vinden de teamleden het erg belangrijk om te doen wat in hun vermogen ligt. Immers, kinderen kunnen pas goed leren als ze zich veilig voelen. De samenwerking tussen ouders, leerlingen en school is daarom van zeer groot belang!

Bronnen:

- Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl)
- Convenant Schoolveiligheid Leiden
- KiVa: samen maken we er een fijne school van (www.kivaschool.nl)
- Nederlands Jeugdinstituut (www.nji.nl)
- Nationaal Onderwijsprotocol tegen Pesten (brochure www.voo.nl)
- Praktijk de Jonge Kracht van Irma Machielse (www.praktijkdejongekracht.nl)
- Voorstelling Respect, theatergroep ROET (www.roet.nl)
- Vermande, M., Meulen, van der. M., Reintjes, A. (2015). Pesten op school, achtergronden en interventies.